

Čís. 4927.

Úřad pro zahraniční obchod má právo vybírat poplatky za povolení, která udílí, i dodatečně po udělení povolení a může je vymáhat i soudní exekucí.

Dvorský dekret ze dne 10. února 1832, čís. 2548 sb. z. s. nebyl odvolán cís. nařízením ze dne 20. dubna 1854, čís. 96 ř. zák.

(Rozh. ze dne 16. dubna 1925, Rv I 532/25.)

Československý erár zažádal na základě výkazu nedoplatku ministerstva obchodu, sekce pro úpravu dovozu a vývozu ze dne 13. května a 14. května 1924, opatřených doložkou vykonatelnosti, o povolení exekuce proti žalobci ku vydobytí poplatků 1215 Kč a 17.200 Kč. Exekuce byla povolena a vykonána. Žalobce, tvrdě, že ony výkazy nedoplatků ministerstva obchodu nejsou exekučními tituly po rozumu Šu 1 čís. 13 ex. ř., poněvadž zákon ze dne 24. června 1920, čís. 418 sb. z. a n., dle kterého ministerstvo obchodu jako nástupce úřadu pro zahraniční obchod, tímto zákonem zřízeného, jest oprávněno vybírat poplatky za vývoz, neobsahuje ustanovení v tom směru, že poplatky za povolení, o které se zde jedná, lze vydobýt obdobně jako veřejné daně a dávky, t. j. cestou soudní, domáhal se v žalobě, by bylo určeno, že výkazy nedoplatků ministerstva obchodu, sekce pro úpravu dovozu a vývozu v Praze ze dne 13. a 14. května 1924 nejsou exekučními tituly po rozumu Šu 1 čís. 13 ex. ř. a aby důsledkem toho exekuce byla prohlášena za nepřipustnou a podle Šu 39 čís. 5 ex. ř. byla zrušena. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Odvolatel spatřuje nesprávné právní posouzení v tom, že výkazy nedoplatků ministerstvu obchodu za udělení povolení vývozu, vydané sekci pro úpravu dovozu a vývozu ze dne 13. a 14. května 1924, opatřené doložkou vykonatelnosti, neprávem první soudce pokládá za exekuční tituly dle Šu 1 čís. 13 ex. ř. Názor svůj opírá o to, že zákon ze dne 24. června 1920, čís. 418 sb. z. a n. a prováděcí nařízení ze dne 13. července 1920, čís. 442 sb. z. a n. neobsahují ustanovení, že ministerstvo obchodu jest oprávněno dobývat poplatky za povolení jím udělená obdobně jako veřejné daně a dávky, a že, kdyby zákon byl měl úmysl, tyto poplatky postavit co do způsobu vydobývání na roveň přímým daním, bylo by to v doslovu zákona uvedeno. Dále uvádí, že ustanovení onoho zákona a prováděcího nařízení o trestnosti zkrácení poplatku dle důchodkového trestního zákonníka nelze použiti k závěru, že poplatky ty jsou na roveň postaveny přímým daním, neboť ustanovení ta prý se týkají pouze nesprávných údajů při žádosti o povolení. Dvorský dekret ze dne 10. února 1832, čís. 2548 sb. z. s., který dle čl. III. uvoz. zák. k exekučnímu řádu byl v platnosti zachován, týká prý se pouze cla a potravní daně, nikoliv veřejných poplatků vůbec, a nelze prý z něho dovozovati, že má finanční prokuratura volbu, dobývat poplatky, o které se zde jedná, buď cestou exekuce soudní, nebo politické. Přichází prý v úvahu § 2 odstavec druhý cís. nař. ze dne 20. dubna 1854, čís. 96 ř. zák., dle něhož jest vysloveno, že cestou vybírání daní jest vymáhati

jen ony dávky, které co do vymáhání zákonem jim byly na roveň postaveny, což v tomto případě se nestalo. Než soud odvolací tyto názory odvolatele nesdílí. Dle §u 1 čís. 13 ex. ř. mají výkazy nedoplatku o poplatcích, které podle předpisů o nich platných jsou vykonatelné, moc exekučních titulů. Proti vykonatelnosti odvolatel ani se neopírá, a pouze tvrdí, že nejde zde o titul exekuční. Soud odvolací sdílí správnost odůvodnění prvního soudu, že z ustanovení §u 3 zákona ze dne 24. června 1920, čís. 418 sb. z. a n. a §§ 12 a 13 nař. vlády ze dne 13. července 1920, čís. 442 sb. z. a n. jasně plyne, že poplatek ten vybírá státní správa na základě výsostného svého práva a trestá zkrácení poplatku toho jako těžký důchodkový přestupek a pokuty vyslovuje finanční úřad první stolice. Tím jsou tyto poplatky postaveny zákonem na roveň dávám veřejným, což mylně odvolatel v zákonu postrádá, a mylným jest jeho náhled, že ustanovení ta týkají se pouze nesprávných údajů v žádosti o povolení. Správně také dovodil první soudce z ustanovení odstavce 1, 4 a 7 příl. k dvorskému dekretu ze dne 10. února 1832, čís. 2548 sb. z. s., který dle čl. III. uvoz. zákona k exekučnímu řádu zustal v platnosti, že ponecháno jest správě politické na vůli, vymáhati dávky, které daním co do dobývání jsou na roveň postaveny, buď exekucí soudní, nebo politickou. Dvorský dekret týká se sice cla a dávky z potravních daní, avšak i v tomto případě jedná se o poplatek z vývozu, tedy o poplatek takové povahy, který se týká úpravy vývozu, jako mají za účel cla. Dlužno tedy přidržeti se vykládacího pravidla §u 6 a 7 obč. zák. a použití obdobně podobných zákonu i o poplatcích vývozních. Měla tedy finanční prokuratura volbu nastoupiti cestu buď exekuce soudní nebo politické při vymáhání těchto poplatků. Námitka odvolatele, že zákonodárce v zákoně výslovně neuvedl, že nezaplacené tyto poplatky jest vymáhati cestou soudní exekuce, jest neodůvodněna, když zachovány byly shora uvedené předpisy všeobecné o způsobu vymáhání poplatků daním veřejným na roveň postavených. Ustanovení §u 2 odstavec druhý čís. nař. ze dne 20. dubna 1854 čís. 96 ř. zák., kterým se vydává předpis o vykonání nařízení a nálezů zeměpanských, politických a policejních úřadů, mluví sice o platech, které zákonem jsou na roveň postaveny ve příčině vymáhání daním, avšak v tomto případě zákonodárce nemusil v zákoně výslovně uváděti, že nezaplacené poplatky jest vymáhati cestou soudní exekuce, když jest zde dostatečný předpis všeobecný. Tvzení žalobcovo o způsobu vybírání poplatku předem neb dobírkou nemá opory ve zmíněném zákoně ani v prováděcím nařízení. Ostatně jest již judikaturou nejvyššího soudu, jmenovitě rozhodnutím ve sb. n. s. pod čís. 1108 rozhodnuto, že poplatky za vývozní povolení jsou na roveň postaveny daním a mají povahu veřejnoprávní.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatel spatřuje nesprávné posouzení právní v tom, že odvolací soud vzhledem ku všeobecným zásadám §§ 6 a 7 obč. zák. použil v této věci pravidel dvorského dekretu ze dne 10. února 1832, čís. 2548 sb. z. s.

obdobně na poplatky, vybírané úřadem pro zahraniční obchod, že však jest toto obdobné použití vyloučeno, poněvadž věc lze rozhodnouti již ze zákona samého z jeho smyslu a úmyslu. Dovolatel míní, že zákon ze dne 24. června 1920, čís. 418 sb. z. a n. ustanovil, že úřad, jím zřízený, má právo vybírat za povolení, která udílí, poplatky, což prý znamená, že má tyto poplatky vybírat při udělení povolení, ale také že to znamená, že úřad pro zahraniční obchod nemá práva, by tyto poplatky vybíral dodatečně, že proto nebylo potřebí pojmouti do zákona ustanovení o vymáhání, poněvadž není čeho vymáhati. Uplatněný dovolací důvod není opodstatněn. Podle pomocných prostředků, jichž výklad zákona používá, rozlišuje se obyčejně gramatický výklad »ze zvláštního významu slov v jich souvislosti« a logický výklad »z jasného úmyslu zákona«. Zákon sám (§ 6 obč. zák.) vyslovuje, že oba tyto druhy výkladu vystupují při použití zákona společně, že mají do sebe zasahovati. Logický výklad má z možného obsahu zákona, nabytého gramatickým výkladem, získati skutečný obsah právního předpisu. Slova zákona »kterž udílí« nemají významu dovolatelem jim dávaného, ani gramatickým, ani logickým, ani oběma výklady společně nedá se odvozovati ze zákona, že, když poplatek není zaplacen hned při udělení povolení, potom již nemůže býti vymáhán. Právý význam slov »kterž udílí« je ten, že stát má nárok na zaplacení vývozního poplatku již udělením vývozního povolení, nikoli jenom po tu dobu, pokud udílí povolení, proto je správným názor odvolacího soudu, že nárok nezaniká udělením. Nelze také sdíleti dovolatelův názor, že pravidla dvorského dekretu ze dne 10. února 1832, čís. 2548 sb. z. s. byla odvolána pravidly čís. nařízení ze dne 20. dubna 1854, čís. 96 ř. zák. Jde o dva zcela různé zákony, z nichž prvý se týká dobývání celních nedoplatků a poplatků na daních spotřebních, druhý se týká vnuceného vymáhání opatření a nálezů politických a policejních úřadů, což také vyplývá ze čl. III. uvoz. zákona k exekučnímu řádu, jímž oba tyto zákony byly zachovány v platnosti. Odvolací soud nepochybil, když prvního zákona použil v této věci obdobně, vysloviv, že jde o poplatky sice různé, ale přece jenom právní povahou nejpodobnější. Nebyly tedy dovolacími vývody vyvráceny správné, věci i zákonu vyhovující důvody napadeného rozsudku

Čís. 4928.

Prozatimní opatření podmíněno jest osvědčením určitého nároku určité osobě příslušejícího. Nelze je povolití, má-li teprve v rozepři býti rozhodnuto, zda přísluší nárok navrhovateli či osobě třetí.

Prozatimní opatření pro nároky podle §u 1264 obč. zák. předpokládá pravomoc rozsudku na rozvod.

(Rozh. ze dne 16. dubna 1925, R II 102/25.)

Jan C. a Rozalie K-ová navrhli proti Marii C-ové vydání prozatimního opatření, by ku zajištění nároků ohrožených proti odpůrkyni »na vrácení vlastnického práva k ideálním polovicím nemovitostí« bylo odpůrkyni zapovězeno zcizení, zastavení a zatížení oněch ideálních polovicí a